

Székelyország

«Székely-Udvarhely»

Csík, Háromszék, Maros-Torda, Torda-aranyos és Udvarhely-vármegyék partoktól független, székely érdekű ujsága.

Előfizetési ár: egész évre 10 K, fél évre 5 K, negyed évre 2 K 50 f. Egyes szám 16 fillér. Hirdetések díjszabás szerint. Megjelenik minden vasárnap.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
BETEGH PÁL
LAPTULAJDONOS.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Székelyudvarhely, Kossuth-utca 31. sz. Telefon 15. sz. Posta takarékpénztári csekk- és kliringszámla 10489.sz.

Előre — székelyek!

— Országos iparpártoló mozgalom. —

Most már csakugyan mindent el kell kövelnünk, hogy a magyar ipart tettel támogassuk. Az események úgy fordultak, hogy iparunk fejlesztését többé hazafias frázisokkal, jelentéktelen alkalmi fölbuzdulásokkal ki-elégíteni nem lehet. Az egész országnak nagy döntő elhatározásra kell készülnie, hogy végre komolyan hozzáfoghassunk iparunk föllendítéséhez.

Hazánk 1912-ben 2212 millió korona értékű külföldi árut hozott be, amelyből kerek ezer-nyolcszáz millió iparcikkre esett.

Évi veszteségünk tehát, csak ipari munkadíjak fejében, kilencszáz millió korona. Franciaország ötezer millió frankot fizetett a szédáni vereségért. De, míg ezt az öt millárdot a gazdag Franciaország csak egyszer fizette le, addig mi veszett háború nélkül is hat évenként vagyunk kénytelenek csak ipari téren egy-egy szédáni pénzügyi katasztrófát elviselni csak azért, mert idegenimádók, mert számolni nem tudó, oktalanul önzők vagyunk. Így történhetett meg az a példátlan eset, hogy 1867 óta harmincezer millióval adóztunk a külföldnek akkor, amikor e szédületesen nagy összegnek legalább is a felét megtakaríthatuk volna...

Harminc milliárdos lefizetett hűbéradó, **ezernyolcszáz** millió évi veszteség! Ime, a statisztika vészharangja, amely a bűnös közönyből származó legnyomorultabb halált: az

anyagi végkimerülést kongja fülünkbe...

Eszméljünk, az Istenért, amíg nem késő! Dolgozzunk s okosan cselekedjünk! De hogyan?

Ugy, ahogyan az okos nemzetek, az okosan önző külföldiek tesznek.

Egyesüljünk, tömörüljünk s becsüljük meg mindazt, ami magyar. Először azért, mert magyar, másodsor, mert pártolásra érdemes.

Tömörüljön az egész magyar társadalom: öreg, ifju, férfi, nő; gazda, iparos, kereskedő; fogyasztó és eladó; gazdag és szegény.

Sorakozzunk a Magyar Védőegyesület zászlója alá, hogy szervezeten, együttesen nagyobbikertbiztosítsunk.

A rokonsélu egyesületek is tömörüljenek, mert az erők elforgácsolása gyöngeségre vezet.

Az Országos Iparegyesület, a Gyáriparosok Országos Szövetsége, a Magyar Gazdaszövetség, a kereskedelmi- és iparkamarák, az ipartestületek, a kereskedők egyesületei stb., stb. egyöntetű, sikeres iparpártoló munkaterv szerint cselekedjenek.

A közösen elfogadott akcióba beveendők a szövetkezetek, a kaszinók, a gazdakörök, az ifjusági egyesületek és a társadalom több más-más egyesülete, amelyek az iparpártolás országos ügyét valameennyien sikerrel szolgálhatják.

Szóval az összes mezőgazdasági, ipari, kereskedelmi és társadalmi

szervek az iparpártolásban egyik, egyöntetűen cselekvők legyenek.

Hogy a jövő nemzedéket megnyerhessük, az iskolákban, az elemi iskolától föl az egyetemig, minden ifjuval meg kell ismerletni az iparpártolás nemzeti és egyéni hasznát. Ez anynyival inkább megvalósítható, mert e tekintetben a kultuszminisztérium és a tanár-tanítóság máris sokat tettek.

Szerveznünk kell tehát az iparpártolást a községekben, a városokban, a társadalom, az iskolák s végre a sajtó útján.

Minden előfizető, minden iparos, kereskedő, minden népevezér, minden tanár, képviselő, előjáró, hivatalfő követelje meg a saját lapjától, hogy a magyar iparpártolást állandóan napiranden tartsa s a történekről és a teendőkről hírt adjon.

II. Rákóczi kincsei

Székelylengyelfalván.

A „Székelyország” eredeti közlése.

Írta: lengyelfalvi Br. Orbán Ottó.

III.

Édes atyám a jósasszony kívánságát teljesítette. A főtt sonkát, fehér kenyert és régi kupa ó-bort szürkületkor a kincsrejtő köre kitevette. Nagy kíváncsisággal várta, hogy azokat a kincssörző gonoszok vajjon elfogyasztják-e.

Persze, hogy elfogyasztották. Reggelre már morzsája sem volt semminek.

A jósasszony édes atyámat siettet megnyugtanni, hogy most már a kincs ottléte holtbizonyos. Minden kétely nélkül hozzá lehet fogni az ásathoz. Szigorú rendelkezést kell kiadni, hogy az ásás ideje alatt káromkodni nem szabad, mert ha valamelyik káromkodni talál, akkor a kincs hétszer mélyebbre sülyed

Főurak, főpapok, munkáltató vármegyék, városok, községek s végül az állam az egész társadalommal karöltve, mint egy-séges phalanx, szálljon sikra iparunkért, hogy iparpártolásunk ne üres fecsegés legyen, hanem száz milliókat jelentő komoly nemzetmentéssé nemesedjék.

Tanuljunk a külföldtől. Alkalmazzuk mi is a legujabb dán törvényt, amely szerint minden idegen cégnél, feliratnál, levél-nél, portékánál stb. ott kell lennie pénzbírság terhe alatt a „külföldi” jelzésnek.

Szóval cselekedjünk; a részletek kidolgozására pedig álljon össze az illetékes faktorok testületeiből egy bizottság, amely hivatala lesz az országos iparpártoló mozgalmat megindítani.

Mi nem akarunk sem első, sem vezető lenni, mi csak sikeresebb iparpártolást akarunk

és könnyítszerrel többé megközelíteni sem lehet.

Édes atyám udvarhelyszéki birtokáról a gyalogszeres jobbágyait mind Lengyelfalvára rendelte.

Mielőtt azonban a kincs-ásáshoz kezdettek volna, így szólt:

— A munka ideje alatt káromkodni nem szabad. Ha pedig valamelyik mégis — tilalmam ellenére — káromkodni merészelne s ezáltal a kincs kiáshatását meghiusítaná, menthetetlenül huszonöt botot kap.

Ezután az ásás a legszorosabb felügyelet alatt, kezdetét vette. A felügyelet főképp a káromkodást, no meg a található kincsek elidegeníthetőségét is ellenőrizte.

Egy heti erős munka után a kő mellől a föld mind el volt távolítva. Az óriási követ a helyéből már ki lehetett húzni.

Ekkor édes atyám ökrös jobbágyai közül nyolcat 16 ökörral be-rendelt. A faluból a legkeményebb láncokat összeszedték s ezekkel a követ körül kötötték. A 16 ökört „feltoldották” a köre.

teremtteni, amelyhez első lépés a megértő tömörülés.

A Magyar Védő Egyesület (Budapest, VIII., Szentkirályi-u. 3.) mindenkinek szívesen szolgál ipari ügyekben felvilágosítással az évi 4 korona tagsági díjért ingyen küldi meg az *Iparvédelmet*, a *Hazai Ipari Beszerzési Forrásokat*, az ifjuság számára kiadott *Szózatát* s minden egyéb idevágó nyomtatványát.

A mi célunk a *Kossuth* Lajos és a *Deák* Ferenc 1844-iki híres Védőegyletének szellemében való zajtalan munkálkodás; a magyar iparpártolás társadalmi népszerűsítése, a honi ipar védelmének szent és nagaszatos ügye

Sassi Nagy Lajos.

Erdély bajai.

II.

Nem szenved kétséget, hogy az E. M. K. E. vezetősége a legteljesebb odaadással törekszik az egyesület programjának megvalósítására. Sajnos azonban, hogy ez az igyekezet és az a megfelelő nagyságu vagyon, amely felett rendelkeznek, a legminimálisabb eredményt sem képes felmutatni ott, ahol arra égetően szükség volna.

Ez az eredménytelenség tehát a napnál világosabban bizonyítja, hogy azt az egyétként nemes célt, amelyet az E. M. K. E. maga elé feladatul tűzött, a mai uton, használatban levő fegyvereivel elérni nem lehet.

Mikor így előkészültek a nagy munkára, édes atyám az ökrös jobbágyoknak is kiadta a kemény rendeletet, hogy ha valamelyik káromkodik s e miatt a kő kihuzatása meghiusul, a tettes a 25 botot elkerülni nem fogja.

A jobbágyok kalaplevéve imádkoztak s így kezdték meg a kő kihuzatását a jókora mély gödörből.

Mikor már csaknem egészen kijött a kő a földszínre, az ökrök lanyhulni kezdtek; a nagy teherrel kifáradtak. Nem bírták tovább vonni az özönvíz óta ott nyugodott követ.

A jobbágyok megijedtek, hogy a kő vissza esik a helyébe. Az ökröket jobban kezdték nógatni. Csak úgy pattogott az ostor. Azonban mind hiába, az ökrök kimerültek, többé nem huztak.

Erre az egyik hevesebb vérű jobbágy dühbe jött. Nagyot káromkodott és abban a pillanatban egy gyenge lánc-szem elszakadt s a hatalmas kötömb is a patak partjáról visszazuhan.

Iszonyu ijedelem vett erőt a sokaságon, mely érthető kíváncsisággal, lélegzetet visszafojtva várakozott az eseményre.

Nyilvánvaló, hogy a most kifejtett tevékenység hiába vezetett előkódás és a mai mozgalmakra kiadott pénz oroszlánrésze, sárba dobottnak tekinthető.

Az E. M. K. E. célja, programja az erdélyi magyarság kulturális erősítése. Tehát a cél szép és nemes. De vajjon elérhetünk-e kultur emelkedést azzal, hogy ha csak az analabétákat tanítjuk meg a betüvetés mesterségére!? Véleményem szerint nem. Ha ugyan is igazi kulturális haladást akarunk megteremtteni, akkor elsősorban is, a kultura középfokán állókat kell az előhaladásban segítenünk, hogy így minél több erőnk legyen az alacsony fokon állók tanítására.

Kérem továbbá, hogy vajjon kultur-emelkedésnek nevezhető-e az, ha minél több fogyasztó tudóst nevelünk!? Azt hiszem, erre is csak határozott nemmel felelhetünk. Mert hiszen a kultur-emelkedettséget koránt sem a fogyasztó tudósok száma határozza meg, hanem az a körülmény, hogy a földmives, iparos, kereskedő és a termelő foglalkozási ágakat betöltő egyének, foglalkozásukat a gyakorlatban miként töltik be.

A kulturfokot az határozza meg, hogy az a földmives görcsösen rágaskodik-e ma is a dédapja gazdálkodási rendszeréhez, avagy átérzi az ujkor felfedezéseinek helyes voltát és azt alkalmazni is képes?

Hogy az az iparos görcsösen rágaskodik-e az ősfomához, ipari termelésének ősdí, elavult formáihoz, avagy reá jött arra, hogy a haladó kortól elmaradni öngyilkosságot jelent s ezt átérzve, ipartermékeinek előállításánál arra törekszik, hogy az ujabb felfedezések és ta-

A javasasszony pedig kapott az alkalmon. Rögtön kijeientette, hogy II. Rákóczi Ferenc fejedelem kincse most már hétszeresen mélyebbre sülyedt befelé a földbe, mint eddig. Megközelítése tehát hét annyi munkába kerülne, mint a mostani volt.

Atyám, hogy a remélt siker épen a kivétel végső pontján meghiusult, szintén méregbe jött Vallásos ember lévén, az volt a legkeményebb káromkodása: kriminál teremtette gazembere! Ekkor is így káromkodott s a helyszínről elment.

Később a káromkodó jobbágyot maga elé hivatta és az ígért 25 botot, hiánytalanul reá mérte.

Atyám a kincskereséssel e kudarc dacára sem hagyott fel. Csak addig szünetelt vele, a míg 18 évig távol volt Törökországban.

Mikor vissza tért Lengyelfalvára, ujabb földfurókat készítettett és a kincskeresést tovább folytatta.

Kilencvenkét éves korában halt el az öreg ur és akkor is azon meggyőződésben volt, hogy II. Rákóczi Ferenc fejedelem kincsei Lengyelfalván az ősi Orbán-kuria kertjében vannak elásva és azok felfedezésére utódai vannak hivatva...

pasztalatok alapján, termékeinek gyakorlati hasznosságát, alkalmasságát fokozza?

Hogy az a kereskedő tisztában van-e azzal, hogy vagyoni gyarapodását sokkal inkább fokozza a sűrű picula, mint a ritka forint s így a nagyobb forgalomra, vevőkörének emelésére törekszik-e, avagy minden igyekezete arra irányul, hogy a hozzá betévedt vevőt kopassza meg?

Ezeket a kultur-kérdéseket azonban a mai társadalmi berendezésünk mellett elsajátítani csaknem a leküzdhetetlen akadályokba ütközik.

Már ma, amikor az apa balgán azzal ijeszti gyermekét, hogy ha nem tanul, inasnak adja; amikor az iskolában ma is az elavult törtétiáknak tanítására szentelik inkább az időt, mint arra, hogy annak a fogékony gyermeknek megmagyaráznák a kétszer-kettő jelentőségét; amikor érettségizett fiatal embereknek halvány fogalmuk sincsen az életéről: népoktatás-ügyünk teljesen átreformálása nélkül eredményeket elérni egyáltalán nem lehet.

Félre-értések elkerülése végett szeretek kijelenteni, hogy népoktatás-ügyünk mai siralmas állapotáért az E. M. K. E.-et felelőssé tenni koránt sem lehet; hogy népoktatás-ügyünk hibás, azért ő nem csak hogy nem felelős, de még mulasztással sem vádolható.

Hibás azonban az E. M. K. E. abban, hogy bár kultur-célok szolgálataira tekintélyes vagyon van a rendelkezésén, népies irányu, közgazdasági kultur-kérdéseket tárgyzó, a nép felvilágosítására alkalmas könyvek és munkák megjelentetését, terjesztését elő nem mozdítja. A valóban a nép érdekeiért küzdő lapok életképességét elő nem segíti, sőt még arra sem ad alkalmat, hogy ezen lapokban foglalt eszmék, javaslatok szélesebb körre való terjesztése, legalább az erdélyi magyar falusi társadalmi egyletek, olvasóköri útján legyen lehető.

Hibás az E. M. K. E. abban, hogy bár tehetsége volna reá, mégsem törekszik arra, hogy az elemi és középiskolákban működő tanerők, a nevelésükre bizott gyermekeket felvilágosítsák, miszerint az az ipari vagy kereskedelmi foglalkozás nem megszügyenítő; hogy az az iparos, vagy kereskedő, ha a foglalkozását érti, ha hivatását betölti, tesz oly szolgálatot nemzetének, az emberiségnek, mint a nap-nap után dicsőítés tárgyát képező hadvezér. Hogy az az egyén, aki valamely kézi eszköz felfedezésével az ember munkáját megkönnyíti, nagyobb szolgálatot tesz az emberiségnek, mint az ezerek elpusztítása árán diadalt arató hadvezér.

De leginkább hibás az E. M. K. E. azért, mert amit tesz, azt is a nemzetiségi vidéken eszközli, a magyar vidékeket elhanyagolja s engedí, hogy talpunk alól kimozduljon a talaj.

A magyarságot erősíteni ugyanis elsősorban ott kell, ahol még vannak magyarok, ahol még a céltudatos munka eredményt biztosít.

Ragadj magához tehát az E. M. K. E. a kultur-vezetést. Igyekezze kulturális tekintetben az összes erdélyi magyar kultur- és társadalmi egyesületeket a kebelébe vonni, céltudatos és egyöntetű munkásságra serkenteni. Törekedjék a fönti eszméket tekintélyével, vagyonával megvalósítani s munkáját a nép halála és a becsületes magyar hazafiak önzetlen támogatása fogja kísérni.

Most áttérek a „Székely Társaságok Szövetségére”.

Sokan, nagyon sokan vannak azok a székelyek, akik erről az egyesületről tudomással sem bírnak s így első sorban is ide iktatom az egyesület célját, hogy további fejtegetéseimet megérthesse minden egyes olvasó.

Marosvásárhely székhellyel — Székely Társaságok Szövetsége — címen egyesület alakul, melynek célja:

A már alapszabály szerint működő és az ezután alakítandó Székely Társaságok, valamint más hazai, különösen székelyföldi hasonló irányu közmívelődési és közgazdasági testületek szövetségbe vonása, összetartása és közös munkásságunknak a székely (magyar) közmívelődési és közgazdasági ügyek javára való egységes irányítása, biztosítása és állandósítására — társadalmi uton.

A Székely Társaságok Szövetségének tehát elég helyes és üdvös a célja és rendeltetése s mondhatjuk, hogy ha a célját elérhetné, rendeltetését betölthetné, nagyon jó hatással lenne az az erdélyi székelysége.

A háboruhoz azonban pénz, újra pénz és ismét pénz kell s miután a társadalmi előhaladás a társadalom háborujának lehet csak a következménye, nyilvánvaló, hogy a Székely Társaságok Szövetsége is csak akkor fog eredményt elérni, csak akkor lesz képes hivatását betölteni, ha pénzzel, újra pénzzel és megint pénzzel rendelkezik.

Ennek a társaságnak azonban nem hogy háromszor lenne, de egyszer sincsen pénze. Jövedelmi forrását néhány egyesület (Az erdélyi egyesületek túlnyomó része ugyanis még ma sem tagja az egyesületnek) 10—10 koronás évi tagsági díjakból s a földmívelésügyi miniszter utóbbi két évi 2000 koronányi segélyéből áll. Egész évi jövedelme nem éri el a 4000 koronát s így nem hogy agitációt lenne képes kifejteni, hanem még az adminisztrációs kiadásait is csak nehezen rendezheti.

Hogy az erdélyi magyar társadalmi egyesületek miért nem léptek be eddig a szövetségbe s maga az E. M. K. E. is miért nem adott megfelelő évi segélyt, annak oka első sorban a nagy foku közöny; tehát a magyarság legnagyobb rákfeneje, de oka a Szövetség alapszabályszerű szűk kerete is.

Arra, hogy az alapszabályszerű keret-szűkösség miben nyilvánul meg, reá kívánok mutatni, de mielőtt azt tenném, felsorolom — nem kronologikus, hanem osztályszerű sorrendben a Szövetség eddigi működését, nehogy ismétlésekbe kelljen bocsátkoznom.

Folyt. köv.

Hol kezdjük a székely-mentést?

(4 folytatás.)

Amerikáról tartott előadásunkban („Uránia” 104. sz. sorozat.) az alábbiakat olvastuk:

„A felnőtt kivándorlót már semmi művészet egészen elamerikaiásítani nem tudja; ezzel tehát csupán mint gazdasági lény, csupán mint a nemzeti vagyoni szaporítására szolgáló élő eszközzel érdemes foglalkozni. *Nem így a kivándorlottak gyermekei!* Ezek már az Unió valódi, amerikai hazafiságtól áthatott polgáiraivá nevelhetők; s e feladatnak minél teljesebb betöltésére az elszánt akarat az Unió értelmes polgárságában tiszteletet parancsoló mértékben van meg. *A társadalom és az állam egyaránt jól tudja, hogy amikor a kivándorlók gyermekeinek a nevelés-ügyét felkarolja, saját jövőendő boldogulását készíti elő.* Ezért rendkívül nagy azoknak az állami intézkedéseknek és társadalmi intézményeknek a társaságoknak a száma, amelyek a megfelelő gondozást nélkülöző gyermekek jó neveléséről a csecsemőkortól az érett korig minden fokon gondoskodnak.”

Ha már a mi váltakozó kormányaink a múltban a székelységért nem akartak tenni, bár igyekeztek a jelenben, a jövő nemzedék érdekében cselekedni!

Minden agronomiai programmban (még a Füredy-félében is) azt olvasom, hogy a székelyt *arra kell megtanítani, hogy egy kalász helyén kettőt növeljen.*

Mutatta-e ezt meg valaki itt, a megyénkben, a mi talajunkon, a székelynek? Tudommal senki; már pedig — egyéb téren is, de ennél igazán csak az itt bemutatott példa, foglaltatni.

E kérdés célszerű megoldásánál, az alábbi gondolatom támadt. Miután a Székelyföldön, különösképpen megyénkben, gazdasági szakiskola nincs, küldene az állam egy ilyen székely községben mint például Homoród-szentpál egy gazdasági szaktanárt v. tanítót egy évre, aki télen át naponként délelőtt v. délután előadást tartana a 20–35 éves fiatal gazdáknak; előadáson kívül pedig útmutatást adna téli takarmányozásra az állatállománnyal való bánásra stb. Tavasszal velük menne a mezőre, arra kijelölt területen bemutatná a különböző szántásokat, az őszi és tavaszi szántást, talaj előkészítését trágyával, műtrágyával stb.

Ha így egy évig lehetnének szakszerű vezetés alatt, úgy hiszem, hogy a székely gazdasága átalakulna és fellendülne!

Az állam kellene fizesse a szaktanárt és bocsássa rendelkezésére a szükséges gazdasági eszközöket.

Ilyenképpen lehetne kísérletezni.

Ha aztán beválna, alkalmazni a 4 évnyi közsegeiben évenként rendre, akkor aztán 10 éven belül remélhető az átalakulás!

S ez nem is volna sok idő, mert hogy miképpen és hogyan kellene menteni a székelyt, arról már 15 esztendőjénél több, hogy tanácskoznak.

Megvolt a sok tanács, de nem lett utána több a kalács!

E kérdést szíves figyelmében ajánlom az arra illetékes fórumoknak és készséggel bocsátom eszmecsere tárgyául! Bár arra is el vagyok készülve, hogy az agyonhallgatás nem sorsa vár rá.

a) A gazdakörökkel van kapcsolatban a házi ipari tanfolyamok tartása. Ez igen heyes intézmény gyakorlati szempontból is.

Csodálkozom, hogy a Székely Társaságok választmánya, annak idején lekicsinyelte az ily irányú törekvést. Én pedig a székely nyomorúság egyik tényezőjét épen abban látom, hogy nincs téli foglalkozása, mely keresetet nyújtana! Csak azért pedig Amerikába átruccanni, kiéssé nehéz dolog!

A háziipar igen is szükséges mindaddig, míg a rendszeres iparfejlesztést meg nem kezdik a Székelyföldön.

Csak a házi ipar fejlesztésének az a megőzője, hogy *nincs gondoskodás a készítmények értékesítéséről!*

Községünkben — a kirendeltség gondoskodása folytán — már 3 télen volt faragászati tanfolyam, a résztvevők annyira beletanultak a faragászat mesterségébe, hogy megfelelő értékesítő piac nyílása esetén, érdemes volna „szövetkezeti alapon szervezni” s így állandó téli keresetet biztosítani számukra.

E téren különben még az is nyereség, ha csak a házi szükséglethez megkivántató eszközöket, meg tudják készíteni!

(Vége köv)

(Homoród-szentpál)

Ürmösi József.

SZÉKELY GAZDA.

Szeretnék szántani...

Szeretnék szántani... hármas ugaron, Hat ökröt hajtani... a domboldalon. „Hajthatnék csak kettőt”

gyepes földemen, Hej! nem fájna, főne most az én fejem.

Letarolt a földem, pusztá a határ...

A termő barázda üres és kopár. Oda lett a kedvem, elment, elhagyott, „Napfényre, esőre” nem is gondolok.

Hej! egész világom, csak kis falum volt, Hol a kerek kék ég szépen rám hajolt.

S tul a kék függönyön, hogy kié, mié? Együgyü lelkemet soh'se érinté.

De nyugodt életemet — en-sorsom gondja, Mint tengert a vihar felkorbácsolta.

Tul a kék függönyön, oda vágyom én, Hátha más az élet, nem olyan szegény.

Világ s föld romlásán miért kell aggódnom?

Egy egész világnak elég vel' gondom. De hova kalandoz gyöngé értelmem? Ugy-e, hogy visszatérsz hozzám Istenem?

Szeretnék szántani...

hármas ugaron,

Hat ökröt hajtani...

a domboldalon.

Hajthatnék csak kettőt

gyepes földemen,

Hej! nem fájna, főne

most az én fejem...

(Buzaháza) P. Szentmártoni Bálint.

Fürdőről, nem fürdői levél.

Karlsbad, 1914. május 1.

Itt ülök Karlsbad fölött a „Stephanie Warte” 42 méter magas kilátó tornyán, jókora magas sziklás hegy tetején. Alattam kanyarog a Temple-patak a sziklák között, melynek cikk-cakkos szűk völgyében a világhírű gyógyfürdő város elhelyezkedett s évről-évre nagyobb tért foglal el le az Eger folyóig.

A délelőtt végig néztem a szocialisták ezrekre rugó tömegének zajtalan, impozáns körmenetét s hogy ezután valami hazait lássak, zsebrevágtam a *Pesti Napló*, *Székelyország- és Székelyheresztur*-nak utánam küldött legújabb számát. Kijöttem ide a fenyves tetőre, hol nem háborgat most senki.

Nagy területre van innen kilátás. Tul az Eger völgyén hóval borított hegyek a láthatár szélén, Németország felől. A többi részen köröskörül erdővel födött kisebb hegyek. Itt-ott a fennsíkokon és oldalokon kevés szántó és kaszáló.

Órákig járó földet bebarangoltam már néhány nap alatt minden felől, de ami érdekes és vonzó az, csak a turistára nézve az.

Silány, nyomorult vidék a mezőgazdára nézve.

Az erdélyrészi kisebb városoknál sokkal rendezettebb, szebb falvakat találtam. Vigan ugránczó gyermekek az utcákon. Burgonya ültetéssel foglalkozó munkás nép a mezőn.

Hat falu határán sem terem annyi rozs, amennyi egyetlen falu lakosságának kenyér szükségletét kielégithetné. S ilyen vidéken át négy órát tartott utunk a gyorsvonattal. A sok magyar vendég között Székelyudvarhelyről is láttam ma egy nevet, a jelen évben már a mai napig 3857 fürdővendéget mutató kurlistában. S ha a múlt esős évben 70.000-en fölül volt a vendégek száma, a jelen év őszére azt hiszem — a 80.000-et is meghaladja.

Ha kevés és sovány a termő talaj, életadó, konzerváló viz fakad a gránitsziklák alól. Ezért jövőnk a távolból is ide.

Nekünk is vannak gyógyvizeink. Jó magam is 18 év alatt állandó nyári lakos voltam a szővátai sósgyógyfürdőn, míg a múlt év július 10 iki árvíz házamat és telkemet el nem söpörte onnan, de találóan jegyezte meg egy szővátai fürdő vendég: amit a bölcs természet ingyen kegyelméből nyújtott, azt a kapzsi, rövidlátó emberek elrontották Szővátán.

Ott nem azt nézik, hogy némí tőkebefektetéssel biztosítsák a tulajdonosnak állandó, biztos jövedelmét, a vidéki lakosság keresetét, az üdülést és gyógyulást keresők odavonzását; csupán a pillanatnyi hasznot.

Itt a technika, tudomány, munka, tőke segítségével olyan befektetéseket létesítettek és létesítenek, a melyek vonzóvá teszik a fürdőt, a vidéket, állandó keresetet nyújtanak a népezreinek, tisztességes kamatot a befektetett tőke után a városnak és így az egyeseknek is.

Természetesen itt nagyobb a tőke, vagy legalább és könnyebb az előteremtése; de hát társulás után ott sem volna lehetetlen, csak hogy hiányzik az üzleti és társulási szellem a mi népünkben. Ebbe kell belenövelni s arra szoktatni, hogy értse meg, miszerint nem az önérték, de a közösérdekek istápolása viszi előbbre a tömeget s így ennek alkotóit az egyeseket is.

— Miből él hát itt a nép, ha oly kevés a mivelhető földje? — kérdeheti valaki.

— Az iparból, az üzleti foglalkozásokból — felelem én.

Nem csak az Eger völgyében fekvő falvak- és városokban, de ennek mellékvölgyeiben, sőt a hegyeken fekvő falvakban is állandóan füstölögnek a gyárhémenyek.

Az a néhány ezer szocialista, kiknek mindenike gomblyukában a vörös szegfüvel négyes sorokban végig haladt ma a fürdők előtt, csakis e város és közel vidékének gyáraiban keresi meg mindennapi kenyerét. A gyári termékek jó nagy részét nálunk értékesítik. A kenyeret adó lisztet a mi hazánkából szállítják nekik a vasutak.

Mezőgazdaságuk is nagyban eltér a miénktől. Azt a silány, már fiatal korában elcsigázott igavonó barmokat sehol sem láthatni itt, mint nálunk. Kevesebbet tartanak, de azokat jól gondozzák. Főleg a lovak tűntek föl, ellentétben a nálunk látható csenevész gebékkal.

A kaszálókat igen jól gondozzák, tisztogatják s a hol csak lehet, rávezetett vizekkel öntözik. A szántást jó mélyen végzik, jobb és balról öszszevettelve a földet. Így számtalan sok mély üres barázda marad melybe a trágyát belerakják és ráfordítják a földet, minek következtében a trágya alá lesz temetve s nem marad a felszínen. Elboronálás után is a mélyített barázdák meg-

maradnak, s az oldalakról lefutó viz nem moshatja le a fölpuhitott földet az alyba. Nagyon meredek oldalakon a bőven található kövekből terrassokat (lépcsőzetes tereket) készítenek s a keskeny sávokat — néhol csak egy-két lépés széles — éke helyett kézi szerszámokkal puhítják fel.

Tehát sokat dolgoznak s természetesen nagyobb termést is kapnak, mint székely népünk sokkal nagyobb területéről.

Gagyí Lajos barátom Etéden, mint jó elméleti és gyakorlati gazda, mindezekre azt mondhatja, hogy hiszen tudnánk mi is több munkával — ha minden erőnket kifejtjük — nagyobb eredményt érni el, ha birtokunk tagosítva lenne, de nagy területen szétszórta apróparcellák, eredménytelen minden küzdelmünk.

Elfeledte azonban számításba venni azt, hogy megfelelő elméleti és gyakorlati ismeret szükséges a tagosított birtok kezeléséhez. Évtizedek hosszú sora alatt fejleszthető a mi népünk zöme oda, hova egy-kettő — mint ő is — eljutott. Idő előtti tagosítás nem emeli, hanem éppen megöli a mi székely kisgazdáinkat, s kilüzi otthonukból.

Az iskolák fejlesztése, a gazdasági alapismereteknek elsajátítása, a munkaszeretet fölbresztése az első lépés. Hármaskorban is a parcellák gondozása, jobb művelése által fokozható a termés-eredmény... Csak fokozatosan lehet haladni, s a ki hirtelen ugrik nagyot, igen könnyen lába török.

Jó közlekedési eszközök, vasutak, gyárak kellenek előbb s csak azután tagosítás a Székelyföldön. Ezek nélkül még csak tengődhetik valahogyan, de minden előfeltétel nélkül nyugoti mintára beteugrani a tagosításba annyi, mint megtízszerezni az amerikai kivándorlást.

Tanulni, dolgozni, szövetkezni, hogy közösen nagyobb erőt fejthessünk ki s ne csak az egyéni érdekek kielégítésén munkáljunk. Így tölthetjük be emberi és honpolgári kötelességeinket.

Gagyí Samu.

— **Nincs telefon.** Nincs bizony. Még a vonal mentén levő községekben sincs bevezetve. Pedig hát az ilyen helyekre igazán könnyű lenne bevezettetni. Hiszen a vezetékek költsége, lényegtelen valami. A telefon nem luxus ma már, hanem életszükséglet ott, ahol annak megbecsülhetlen előnyeit mérlegelni tudják. Nálunk, a Székelyföldön, lassan megy ez is. A vezető-körök sem mindegyikük érzik a szükségletét, hát aztán a nép hogyan tudná hasznára fordítani!?.. Pató Pál uraim! Lépnénk egy fokkal feljebb talán azon a fránya kultúrlépcsőn. Hátha nem fog megártani. Van és lesz még ugyanis elég üdvös, dolog amire soká mondhatjuk: „Hejh, ráérünk arra még“

Székely Irodalmi Társaságok.

Budapesten lakó székely írók a tavasszal mozgalmat indítottak, hogy ma, a mikor tehetségtelen nemzetközi szellemű „írók“ és ujságírók bevették magukat a főváros szellemi repedéseibe s kisajátítva maguknak egy alvó ország népét, onnét kinozzák és onnét szípolozzák, ne nézzék ezt tovább tétlen megadással, hanem azt a nagy szellemi és erkölcsi tőkét, mellyel őskulturális fajuknál fogva bírnak, szedjék össze, előbb egymással, azután népükkel s végül az országgal ismertessék meg s hazájuk, fajuk és önmaguk érdekében használják fel.

Ideális akcióról lévén szó, a mozgalmat anyagi erő nélkül és így kicsinyben kellett kezdeni. Egy Budapesten lakó fiatal író felkereste a nagyokat: Benedek Elek, Gaál Mózes, Lázár István, Kiss Menyhért stb. s erkölcsi támogatásukat kérte. Mikor ezt megnyerte, litográfált leveleket írt az általa ismert csiki íróknak, ujságíróknak s azoknak lelkes felbuzdulásával és komoly kitartásával Husvétkor Gyergyószentmiklóson megalakult a „Csikvármegyei Irodalmi Társaság“. Ez meglévén, most már ennek a társaságnak egy bizottsága vette kezébe az akciót, hogy a többi székely vármegyében is meginduljon a szervezkedés s azon vármegyének akár otthon, akár bárhol élő legagilisabb intellektuálisai meg is csinálja a társaságot a megyéjében. Legelőrehaladottabb ez a szervezés idáig Háromszék megyében; a marosvásárhelyi Kemény Zsigmond Irod. Társaság pedig csatlakozását már be is jelentette.

Megalakulván minden megyében megyei kereteik és önállóságuk érintése nélkül, szövetségre fognak lépni s egy olyan hatalmas szellemi Szikuliát alkotanak, a melyben már nemcsak írók és ujságírók, hanem tudósok, festők, szobrászok, zeneszerzők és művészek is csoportosulni fognak erős nemzeti irányú szellemi munkára.

Ezeknek a társaságoknak már az aug. 24-én Marosvásárhelyen tartandó székely kongresszuson együtt kell lenniük, mert első nagy matinéjukat, melynek anyaga nagy székely íróink írásaival együtt egy székely Almanachban fog megjelenni, avval együttesen fogják megtartani.

A székely írók, ujságírók figyelmét erre addig is, míg mindenikük megkapná a meghívást, ezután is felhívjuk s kérjük, hogy nyilatkozataikat Balás Bélának, a „Cs. I. T.“ titkárnak Budapest, VIII. Kerepesi ut. 3. küldjék meg.

Föl a székely dicsőségért és nemzeti irodalmunkért!

Föl komoly munkára!

B. B.

Székelyország a székelység előharcosa.

A Torda-hasadéknál.*

Írta: Ágh Ábel

Nem is itt születtem...
s mintha otthon járnék,
Mosolygó anyaként
névet rám a tájék,
Túl a hegy tetőn,
a virágos völgy képe
Hivogat, csalogat édes pihenésre.

Kincs van itt mindenütt,
amerre csak járok,
Benn a föld gyomrában
nemes ércek, gázok,
Ha nem is keressük,
belébotlik lábunk...
Ugyis Tündérország közepébe járunk

Nagy idők emléke
leng itt körülöttünk,
Megremeg a lelkem...
De kicsinyek lettünk...
Hegye, völgye kincses,
a multja szent regény,
Csak az, aki lakja,
lerongyolott, szegény.

Itt is, ott is már
vad idegen települ.
Zord, fekete arccal
rombolásra készül,
Idegen a szava, sötét a nézése,
Ellenséges csákány
feszül a kezébe...

Egy kép jut eszembe...
Hegyen régi templom,
Az idő, az ember
rontja-bontja, már rom,
Egyenkint, kövenkint
tűnik el helyéről...
Belőle a völgyben
zajos korcsma épül.

Tordai hasadék!
Ódon, magyar templom!
Veled együtt én is hívőidet várom,
Kik ma még dús
pénzért idegent csodálnak...
Itt az ideje a megedző imának!

* Az „Erdély“ c. honismereti folyóirat legújabb számából közöljük ezt a gyönyörű költeményt. Szerk.

— **Pályadíj gyümölcsfatermesztőknek.** A Magyar Földhitelezetnek a hazai gyümölcsfatermesztésnek községi faiskolák útján való előmozdítása céljából ez évben is egy darab hatszáz koronás, két darab négyszáz koronás és tizen-negyszáz kétszáz koronás díjat tűz ki oly tanítók jutalmazására, kik faiskolát kezelnek és a fatermesztés terén szembetűnő sikert képesek fölmutatni. E díjakra pályázhat minden magyarországi községi faiskolát kezelő néptanító, valamint oly községi kertész is, ki a faiskola kezelésén kívül a népisiskolában a gyümölcsfatermesztést hivatásszerűen tanítja és tanításának eredményeként községében és vidékén a nemes gyümölcsfatermesztés terén látható sikert képes fölmutatni. A díjra a pályázati kérelmet május 15-ig kell beadni az illetékes királyi tanfelügyelőnél, ki azt a földművelésügyi minisztériumhoz terjeszti föl.

HIREK.

— **Székely írás** érkezett a „Székelyország“ szerkesztőségében. Székely írás, melyet Balás Béla székely testvérünk írt hozzánk, mint „a székely ügynek általánosan ismert fanatikusai“hoz, Nagy kitüntetésért: **Benedek Elek**, a székely mesemondó király ajánlott minket arra a nagy feladatra, hogy Udvarhely megye részéről az itt és a távolban levőket csoportosítsuk, az irodalmi társaságot szervezzük. A közelebbi cél és mód mai számunk „Székely Irodalmi Társaságok“ c. alatt közölt soraiból látható. Mi természetesen leg-szentebb kötelességünknek tartjuk a vezér ohajtását teljesíteni. Hiszen olyant kíván, ami szívünkben jövő, lelkünkhez szóló tettet vár. Olyant kíván, ami egyenesen a „Székelyország“ programja, törekvése: küzdeni „Mindnyájan egyért és egy mindannyiért“. Halás szívvel, székely testvéri szeretettel fogadjuk el tehát a megbízást és kérve-kérjük ugy Székelyudvarhely, mint Udvarhely vármegye, valamint az ország bármely pontján levő testvéreinket, hogy a kibontott udvarhely vármegyei székely zászló mellé csoportosuljanak. Isten nevében előre!

— **Rákóczi-est.** Tordán a Közművelődési Ház igazgató választmánya elhatározta, hogy a kulturálisban tartandó legközelebbi előadását II. Rákóczi Ferenc fejedelem kegyelmes emlékének fogja szentelni. Új zongorájukat is ekkor veszik használatba először.

— **Fényes László író.** Az Est kitűnő munkatársa, kinek nevét az elnyomott, nyomorgó és méltatlanságot szenvedett emberek ezrei széles e hazában áldva emlegetik, két napig Gyergyószentmiklóson tartózkodott Váhar P. Arthur, a „Csikvármegye“ derék szerkesztőjének meglátogatása céljából. Fényes három hetet töltött Oláhországban, a honnan éles megfigyelő szem segítségével igen fontos adatokat hozott az ott élő székely-magyarok sorsáról. „Az Est“ e heti számaiban több feltűnést keltő cikket írt utjáról. Az első sorban minket, székelyeket érintő közleményekért ugy a kiváló író, mint az áldozatkész „Az Est“-et legmélegebb hálánk és elismerésünk illeti.

— **M. U. E.** E három betű a Magyar Védő Egyesület nevét jelenti, amelynek budapesti központja szeretettel hívja meg a hazai iparért harcoló testvéregyesületeit (ilyen a Székelyföldön eddig csak Tordán van!), t. tagjait és minden őszinte

SZÉKELY- FÖLDI RÓK KÉPZŐMŰ- VÉSZEK, UJSÁG- ÍRÓK, LEVELE- ZŐK :: RODALOM ÉS MŰPÁRTOLÓK A LAKU- LATA.

iparpártoló honleányt és hazafit XII. közgyűlésére, melyet Budapesten 1914 évi május hó 21-én (Áldozó csütörtökön) délelőtt fél tizenegy órakor, a Magyar Mérnök- és Építész-Egylet dísztermében (IV. Reáltanoda u. 13—15. sz. l. e.) fog megtartani.

— **Uj titkárt** kapott a „Torda-aranyosvármegyei Gazdasági Egylet” Török Bálint kiválóan képzett gazda-személyében, aki a gazdasági irodalom terén is elismert tehetség. Huza-mosabb időn át szerkesztette az „Erdélyi Gazda” c. szaklapot.

— **Helyi szerzők.** Tordán Neményi Lipót jól szervezett szintársu-lata napról napra sikeresebben mű-ködik, — nem itkán telt ház mel-lett is. Szerdán K. Pallós István főgimnáziumi tanár „Sámson” c. zenés bibliai, színjátéka került bemu-tatásra. A korhű, magas irodalmi értékkel bíró, költői nyelveze ü da-rab tárgya a bibliai Sámson-histo-ria, melyet a szerző gazdag inven-cióju zenével és a színpad alapos ismeretével alkalmazott színre. — Egy másik helyi szerző: Vécseyné Jankovits Luiza, a kiváló tollu tárca-író „Bolygó tűz” c. három felvo-násos színművére is készül a drá-mai személyzet. Ezt közelebből szintén előadják.

— **Dr Hunyady Imre** a harmadik magyar alispánja, fennállása óta Besztercenaszód vármegyének, mely — két esetet kivéve — mindig szász nemzetiségű alispánt választott. Az új alispán eddig besenyői főszolgabíró volt s működésével a vármegye osztatlan szeretetét vívta ki magának.

— **Jaj-kiáltás Békásból.** Egy igazán hazafias munkát végző ámbi-ciózus pap, Brassai Imre gyergyó-békási róm. kath. plebános szól az E. M. K. E.-hez önsorsáról: „... az embert beteggé és tehetetlenné teszi a nélkülözés és a szegénység. Kongruám ügye elintézetlen, ebben az évben fizetést még nem kaptam.” Csikvármegyéről így emlékezik meg: „... állandó támogatásban nem részesít, pedig nemcsak a pap fizetése csekély, hanem a kántor és a haran-gozó egyáltalában semmit sem kap-tak...” Ilyen viszonyok között nem lehet kulturát teremteni. Ezt bizonyára az illetékes körök is belájták és nem fognak késlekedni az alapos, gyöke-res segítés módozatait nyújtani.

— **Nincs mérnök.** A „Székely-ország” folyton harcol a produktív pályák mellett, amelyek nagyfontos-ságú kérdései az állam nemzetgazda-sági életének. Csikszereda város mérnöki állására csak úgy akadt pályázó, hogy hetenkint 2 nap telje-sít hivatalos szolgálatot Csiksze-redában. A többi idő alatt más vá-ros ügyeit fogja elintézni. Balázs Ernő sepsiszentgyörgyi agilis városi mérnök adta be így pályázatát és a városok ideiglenesen így is elfogadják az ajánlatot, mert nincs mérnök.

Ezt az állapotot a most érettségiző ifjúság figyelmébe ajánlani, nem tartjuk fölöslegesnek — pályaválasztás szempontjából.

— **Házasság.** Bálint Gábor eljegyezte Weigel Juliskát Székelyudvarhelyt. — Kosztolányi István ma d. u. 3 órakor, a róm. kath. ple-bánia templomban esküszik örök hű-séget Pék Mariskának, Pék József építő-vállalkozó és neje leányának Székelyudvarhelyt.

— **Deák Lajos** kir. tanácsos, Marostordavármegye kir. tanfelügye-lője, a Székely Társaságok Szövet-ségének nagyérdemű elnöke, foko-zott társadalmi munkásságával kap-csolatosan, — a mellett, hogy szá-mos egyesületben áldozatkészen, fá-radhatatlanul tevékenykedik, jó lelke sugallatából még külön is adomá-nyoz. Így — mint a B. K. írja — a vallás- és közoktatásügyi minis-ter a marosvásárhelyi régi barom-vásár-utcai állami elemi iskola ta-nulói javára 500 K tőkével tett ala-pítványáért, köszönetét nyilvánította.

— **Mi sirunk, — ők hiznak.** Terményáru raktár felállítását sürgeti Kézdivásárhelynek a „Székely Uj-ság” lap társunk. Elmondja, hogy 36 gabonatermelő község vásártere Kéz-divásárhely piaca. Másutt szövetkezi vagy élelmes bank útján, áru raktára-kat létesítettek s úgy az eladó gaz-dák, mint a raktárosok hasznát vet-ték. A három elmúlt évi rossz ter-més miatt a gazdák eldősodtak, ter-mésüket őszkor okvetlenül el kell adják — minden áron. Jönnek a brassói szedők, akik már is millio-mosodnak a háromszéki székely gaz-dák bórén. Jó olcsón felszedik a ga-bonát s később jó áron eladják. — Mi sirunk — ők hiznak. Biztatja a három bankját, hogy mentsék meg a nagyrészen nekik kereső, súlyos kamatokat fizető székely népet a közelgő veszélytől. Ki! A reális életbe segíteni! Tűz van! Ma már nemcsak a székelység, hanem az egész ma-gyarság háza ég! Ha a garajzleros finénc politikájából a gazdakörök és székely bankok ki nem lépnek a nagy üzleti politikára, akkor a kéz-divásárhelyi nagyon szépen indult gazdag pénzintézetek, saját zsirjuk-ban fulnak meg, a szegénnyé lett gazdákkal együtt. Ez a kép szomorú de nagyon találó az egész Székely-földre. Kíváncsian várjuk a bankok akcióját; azon bankokét, amelyek nemcsak uzsorás-módra számolga-tják a verejtékes fillérekből össze-kuporgatott százezreket, sőt millió-kat, hanem a „Leben und lebenlas-sen” elve alapján, a székelység ja-vát is előmozdítani akarják és főké-p előmozdítják. Várjuk a tőke segítsé-gét, amelynek most különösen nagy a hivatása a nép- és önmaga mentése terén. Lap társunkat üdvözljük az akció megindítása élén. Tartson ki. Ne engedje az eszmét elaludni. Ha a bankok visszahúzódnak, akkor

alakuljon Hitelszövetkezet és annak keretében azonnal keresztül vihető a raktár létesítése. Különben a „Székely Gazdák Szövetkezete” is alapít-hatna egy fiókot Kézdivásárhelyt.

20-adik évfolyam. 20-adik évfolyam

SZÉKELYORSZÁG

(„Székely-Udvarhely”)

Csik-, Háromszék-, Marostorda-, Torda-aranyos- és Udvarhely-vármegyék pártoktól független, székely érdekű ujsága a székelység előharcosa. Szerkeszti s kiadja BETEGH PÁL lapfűlaj-donos. Előfizetési ára egész évre 10 K, félévre 5 K, negyedévre 2 K 50 fillér.

E nap

Szerda,
április hó
1
Hugó pk.

az új évnegyed kezdete. Ha előfizetése lejárt, sies-sen azt megújítani, hogy a „Székelyország” b. címere ezután pontosan érkezze-k testvéri törekvés alapján, a nemzet

főntartó elem boldogulásának forrá-sait feltárni, felszinen tartani a mult, jelen és jövő tárgyilagos, politikától mentes, szigorúan igazságos, szere-tet-teljes latolgatásával. — Aki igaz székely, aki magyar, részt kell vegyen e nemzetet védő nagy munkából!

Mutatószámot bárhova küld a „Székelyország” kiadóhiva-tala Székelyudvarhely, Kossuth-utca 31. sz. Telefon sz. 15.

— **Tanulmányi kirándulás.** A székelyudvarhelyi áll. polg. leány-iskola május hó 26-ától június hó 1-ig bezárólag tanulmányi kirándu-lást rendez a következő utítérvvel: Székelyudvarhely—Piski—Vajdahu-nyad: a Hunyadi-vár és a vasgár megtekintése. Vajdahunyad—Piski—Arad: a szabadságszobor s esetleg a vesztőhely megtekintése. Arad—Temesvár: séta a város szebb ré-szeiben. Temesvár—Báziás, hajón Orsova: a petroléumlinomító-gyár megtekintése, csolnokon Ada-Kaleh-ra. Orsova—Herkulesfürdő—Karán-sebes: a város megtekintése. Karán-sebesről a festői szépségeiről neve-zetes hátszegi vonalon haza Székely-udvarhelyre. Részvételi díj 40 K. Je-lentkezni lehet az intézet igazgató-jánál délelőttönként folyó hó 16-ig bezárólag.

— **Torda-aranyosvármegye** törvényhatósági bizottsága tavaszi rendes közgyűlését e hó 14-én fogja megtartani Dr Betegh Miklósi főispán elnöklésével.

— **Ma úgy tűnik fel minden** körülöttünk, mintha az emberiség nevelése el volna véte; rossz szellem kezd lábra kapni minden-felé — mondotta Pál István apát-ka-nonok a csiksomlyói tanári kongresz-szuson ezelőtt nyolc évvel. S azu-tan így folytatja: Látunk nagyon sok jót is, de a jó mellett annyi

rosszat, mintha a rossz került volna fölszínre s mintha a jót elnyomná. Ne engedjük ezt, mert ez ellenkezik a világ erkölcsi rendjével. Mi a jó-ról meg vagyunk győződve; hirdes-sük ezt minden felé, öntsük azt tanítványainkban, hogy azok vigyék szét az életbe, hogy az emberiség újból jó szellemben regenerálódjék. Eddig tart az idézet, melyet Pál Ist-ván apát-kanonok, most székelyud-varhelyi főesperes-plebános „Tani-tásügyi beszédek” című, 141 oldalas könyvéből, az első felnyitásnál kira-gadtunk. De vannak ott még ilyen és ehhez hasonló szívet, lelket felemelő eszmék, gyönyörű hasonlatok, ame-lyeket örömmel reprodukálnánk, ha azok könyv alakban az érdeklődők rendelkezésére nem állnának. Így más célunk nem lehet, minthogy most, az iskolai év vége felé, mikor a jutalomkönyvek beszerzéséről az egyes intézetek gondoskodnak, őszinte szeretettel felhívjuk a figyelmet az apát-kanonok ur könyveire. Ezek — akár a „Tanításügyi beszédek”, akár az „Ifjúsági beszédek” — valóban érdemesek arra, hogy minden róm. kath. középiskolatanulója kezében, ott legyen. Megrendeléseket elfogad és készséggel teljesít a „Székely-ország” kiadóhivatala Székelyudvar-helyt.

Csikvármegye Gazdasági Egyesülete folyó évi május hó 13-án d. e. 10 órakor a vármegye-ház nagytermében tartja meg XXXII. évi rendes közgyűlését. Ez alkalom-mal helyezik el Becze Antal volt elnök arcképét örökemlékezetül. Em-lékbeszédet tart T. Nagy Imre egye-sületi titkár.

— **Miniszeri biztos.** A vallás-és közoktatásügyi miniszter Deák Lajos marostordavármegyei kir. ta-nácsos, tanfelügyelőt a debreceni ref. tanítónőképző-intézet tanképesítő vizsgálatához miniszeri biztosnak nevezte ki.

— **Felhívjuk olvasóink figyel-mét** a magyar balneológusok idei kongresszusára, ahol hirneves orvos-professzorok állapították meg, hogy a magyar fürdők nemcsak egy nivón állanak a külföldiekkel, hanem gyó-gyító hatásban felül is mulják azo-kat. Mentsük meg tehát azt a 30—40 milliót itthon, önmagunknak, amelyet ezen az uton a külföldre dobunk.

— **Székely-Társaság.** Tordán a Székely Társaság e hó 5-én este a Korona-szálló külön termében összejövetelt tartott.

— **A székelyföldi telefonhá-lózatokban** folyó évi április 1-éig történt változások a következők: **Bor-szék:** 3 Borszéki faipar részvénytár-saság, borszéki áruforgalmi r.-t. **Csik-szereda:** 2 Honvédkiegészítő-parancs-nokság m. kir. **46** Nagymihály Sán-dor cementárugyár és építési irodája, **66** Gözsy Árpád gyógyszerár, **68** Aut. orth. izr. főrabbi hivatal. **Maros-ludas:** 31 Deutsch és Geist fűszer-

vaskereskedés, dohány nagy- és különlegességi áruda. **Marosujvár:** 13 Járásbíró kir. **Marosvásárhely:** 4-46 Braun Gyula főmérnök. Ipar-kamarapalota. 2-46 Büchler Artur Vörösmarthy u. 5. 4-19 Diénes Ödön honvéd huszárszázados Iskola-u. 29 1-52 Duha Tibor dr ügyvéd Széchenyi-tér 38. 7-78 Fejér Arnold bírósági végrehajtó Sándor János u. 8. 4-50 Felső kereskedelmi iskola Bethlen Gábor u. 4-47 Fey József órás, ékszerész Széchenyi-tér 5. 2-63 Kir. Járásbíró Verbőczy-u. 4-31 Kiss Antal első magyar ált. bizt. int. igazgatója. 4-53 Kövári Béla írógépszerező Főter 18. 2-44 Kultur-étterem Deák Ferenc u. 4-09 Kun Armin keresk. ügynök Deák F. u. 28. 4-49 Londoni életbiztosító társaság Széchenyi tér. 24. 95 Magyar építő részvénytársaság. 4-52 Máthé János dr ügyvéd Gecse u. 8. 4-48 Monus Márton és társa faterlep és faárnyag. 1-05 Önkéntes tűzjelző-állomás. 4-51 Papp István dr ügyvéd Deák Farkas u. 11. 2-40 Szendery Gábor dr ügyvéd Eötvös-u. 15. 3-28 Teutsch Gyula mészáros Kossuth u. 103. 3 44 Veress József dr ügyvéd Gecse-utca. 3-62 Wisky Ferenc főhadnagy Klastrom-u. 27. **Sepsiszentgyörgy:** 54 Neumann József és fiai **Szászrégen:** 98 Bishitz Ignác papírkereskedése, 83 Kallini Viktor magánlakása Magyarrege. 99 Steuer Jenő ásványvizek raktára. 96 Szászrégeni főrabbi hivatal. 97 Tulás László dr ügyvéd. 1-00 Zentai és Roskányi Egyesült Iparvállalat részvény társaság szászrégeni kirendeltség. **Székelyudvarhely:** 38 Járásbíró kir. 55 Kelemen György építész 98 Posta- és távirahivatal főnöki irodája. 34 Rendőrkapitányság. 46 Vass Lajos dr ügyvéd. **Szováta:** Pártos Rezső mérnök, építési vállalkozó. **Torda:** 1-21 Blényesi Miklós kovács és teherfuvarozási vállalat. 1-22 Borbély Samu dr nyári állomás, kórházi igazgató főorvos. 1-20 Fodor Domokos kereskedő. 1-19 Nappendruck Kálmán dr városi tisztviselő orvos. 1-18 Tordai cementgyár r.-t. 1-17 Tordai kir. járásbíró. 1-16 Tordai osztály-mérnökség hivatalos helyisége.

— **„Guzsajásban”** címmel jelent meg Árkosi Ferenczi Kálmán legújabb novellás könyve. Szerző, aki már „A pálfalvi szélmolnár” című kötetében a székely nép alapos ismerőjének bizonyult és azzal a kötetével egyszerre legelső prózaíróink sorába lépett, mostani munkájában még fokozottabb mértékben mutatja azokat a becses írói tulajdonságokat, melyeket nemcsak a közönség, de az irodalmi forum is méltányolt. Elbeszéléseiben meglevenedik a székely falu. Látjuk azt az egyzerű életet, amit apró házaiban a székely nép él. Megismerjük szokásaikat; lelkükbe látunk s a beszélgetéseket figyelve úgy érezzük, mintha ott volnánk közöttük a Nyikó vagy Olt mellett.

— **Erdélyrészi orsz. kirakodásárak** május 12-én Bürkös, Szászrégen, 13-án Déva, Korond,

Petrozsény, 14-én Magyarláros, 15-én Alparét, Gernyeszeg 16-án Homoródszentmárton Toroczkó, 18-án Besztercze, Nagyborosnyó, 19-én Kibéd, Soósmező, Várhely.

— **A zene népszerűsítése** szempontjából rendezetes egyesülés történt Budapesten. Megalakult az „Országos Magyar Zeneművészeti Társulat” *Mihalovich* Ödön elnöklésével a Zeneakadémia nagytermében. Távol vagyunk a fővárostól, távol esünk sok tekintetben a magasabb művészettől. De különösen a zeneoktatás rendszeres tanítását, legalább az ifjúság lelkében való sikeres bevezetését nélkülözzük a Székelyföld legtöbb helyén. Nagy mulasztásokat kell e téren pótolni ország-szerte s ha a Társulat nemcsak föl-, hanem akciójában lefelé is tekint és hivatásos bányászoként hordja felszínre az itt-ott található kincseket, célját dicsőséges siker fogja követni. Ebben a reményben üdvözljük a Társulatot s kívánunk minél nagyobb eredményt. Az elnökség, választmány, tisztviselők, direktorium megválasztása után, alakítottak: zeneszerzési, előadó-művészeti, zene-pedagógiai, zenetudományi, gazdasági, sajtó- és propagandabizottságokat is. Igazgató: *Kern Aurél*, főtitkár: *Dr Haraszti Emil*, gazdasági főnök: *Bugovics Lajos*, titkár: *Cserna Andor*, ügyész: *Dr Lederer Imre* és ellenőr: *Thék Endre*.

— **Szomoru hírt** jelentenek a lapok az ország nagy részéből. Szombatról vasárnapra, de különösen hétfőre virradó éjjel, a hőmérő a fagy-pont alá szállott. Másfél, sőt 2 milliméteres vastagságu jégkéreg is volt a szabadban levő vizes-edényekben. A hideg tehát nagy kárt tett a szőlők, gyümölcsösök- és kerti veteményekben. Csikvármegye területén a május 3-iki éjjel hatalmas fagy volt. A gyümölcsfák bontakozó virágai megsemmisültek s a növényzetben is kárt tett. Marostordában május 4-ikére virradólag hóharmat és fagy volt. Gyümölcsökben 50 százalék a kár. Udvarhelyvármegyét sem kerülte el a fagy. A korai szilva, körte és meggyfák termésében, némely helyen nagy a kár. Marosujvár és környékén is a fagy több helyütt kárt tett a gyümölcs- és kerti veteményben.

— **Érdekes a kutyafogat** és a málhásállat között való összehasonlítás. Egy kutya kb. 50 kilót nyom és 300 kgr. terhet jó uton, óránként 8 km.-es sebességgel könnyen elhuz. Egy kutyafogat ára körülbelül 100 frank. Az élelmezés egycnkint és naponta 50 cent. Egy málhásállat kb. 1000 frankba kerül és napi el látása 2 frank. A málhás-állat gyakran feltörlik, gondos ápolást, vasalást, jó istállót igényel; mindez a kutyánál elesik.

— **Déli Újság**-cimen *Dr Plutz József* ügyvéd, felelős szerkesztő és *Reisinger József* munkatárssal az élén, hetenl int háromszor megjelenő lapotad ki *Hirsch Mór* könyvnyomda-tulajdonos Marosvásárhelyt. A címét *Singer M.* festő rajzolta meg. Az

első számban üdvözlő sorokat *Dr Szász Károly* írt, aki „tapasztalatra és korra is legidősebb az újságíró harcosai közül” a székely fővárosban.

Csodálatos! Hát itt seprés előtt nem öntöznek? — kérde egy letelepülni akaró idegen a tb. főorvos urtól

— Na, ná! Még jó, hogy egyáltalán sepernek — szolt a főorvos ur és nyugodtan tovább lépegett.

Az idegen pedig szintén elutazott. Pormentes, tisztaságot kedvelő helyet keres, ahol pénzt elköltse és az egészségét a piszokban tenyésző miazmaktól — megóvhassa.

Vajjon hol történt ez!?

— **Csikpálfalván** tizezhat székely gazda lakóháza az összes gazdasági épületeivel eggyütt leégett. Sántha István korcsmárosnál keletkezett és rohamosan terjedt tovább. A kár és nyomor igen nagy. Az első segélyt Várdottfalva, Csomortán és Csobotfalva községek nyújtották. Sürgős segítségre nagy szükség van.

— **Az erdélyi hadjáratokban** 1848-49-ben részt vettek özvegyei az „1849. évi erdélyi rokkant alapítvány”-ból 50 K 40 fillér állandó segélyt nyerhetnek, ha kérvényüket 1914. június 30-ig a katonai nyilvántartó hatóságokhoz felterjesztik. A kérvényhez keresztlel, házassági és szegénységi bizonyítvány csatolandó.

— **Olcsó Jókai.** Az olvasóknak az a nagy tábor, mely az *Olcsó Jókai* füzetait hónapról-hónapra lázas érdeklődéssel várja, a most megjelent sorozattal a nagy költőnek egy különösen becses és grandiózus alkotásához jutott. *A lélekidomár* című öt kötetes regény ez, mely tíz számra terjed. A kiegyezést követő korszaknak, az új életre kelő ifjú Magyarországnak a képét kapjuk itt, melyet a Jókai varázsvesszeje kelt életre. A „tegnap” története ez, mely benyulik a „ma”-ba csodálatos alakjaival és eseményeivel, drámai léktetéssel. Ez a nagy regény teszi legjobban szembeötlővé az *Olcsó Jókai* bámulatos olcsóságát, mert míg a nagy kiadásban 8 koronába, addig ebben a kiadásban 4 koronába kerül a nagy mű s még nem is kell megvenni egyszerre mind az 5 kötetet, amely egyenként is kapható 80 fillérért minden könyvkereskedésben és vasuti állomáson.

— **Az apaállattartás költsége.** Fölmerült eset alkalmából elvi határozatban mondotta ki a földmívelésügyi miniszter, hogy az apaállattartási költséghez az is tartozik hozzájárulni, kinek a köztenyésztés irányától eltérő fajtájú anyaállata van.

— **Az Apolló nagy mozgóban** Székelyudvarhelyt, a Budapest-szálló színháztermében e hó 15-én (pénteken) nagyszabású bemutatás lesz. Színre kerül *Molnár Ferencnek* „Az aranyásó” c. amerikai története 6 képben. Zenéjét *Kacsóh Pongrácz* szerzte. Az első három képet Budapestről érkező színészek adják elő. Rendezi: *Kertész Mihály*. Az előadások kezdete d. u. 4, 6 és este 9 óra-kor lesz.

Méhészet.

Eloszlottak a fellegek, kiderült az ég, nyílnak a virágok. Hegyen-völgyön terített asztal vár méheinkre. Dalolva indulnak dolgozni s fáradhatatlan szorgalommal foly a munka a méhesben kora reggeltől késő estig.

A legnagyobb öröm tölti el a méhészt, hogy valahára elérkezett az az idő, a mikor megszabadult a kedvezményes cukor-etétéstől. Ha az idő kellően viselkedik, ezentul már a méhek a mi nekik szükséges, begyűjtik. Számolnunk kell azonban az időjárás szeszélyeivel s ha szükséges, mindig résen kell lennünk, mert csak így számíthatunk kelő jövedelemre.

A méhek második átvizsgálásának is itt az ideje. Ez abból áll, hogy a kaptárból az összes kereteket kiszedjük. A régi, hibás építményű, esetleg a tél folyamán megromlott, de nem fiasításos kereteket kicseréljük munkás építményű vagy műlépes keretekkel. S óval teljesen rendezzük és meggyőződést szerzünk magunknak a méhek állapotáról. Ha olyan észrevételeink lesznek, a melyet most nem rendezhetünk, azokat naplónkba feljegyezzük, esetleg még azt is, hogy mikor kell azt rendezniük.

Ezen alkalommal az anya, a fiasítás minőségéről és mennyiségéről is tudomást vehetünk s ha az anyát feltaláljuk, azt is okvetlen megvizsgáljuk, hogy teljesen ép-e, nincsen-e valami testi hibája; valamelyik lába nem bénya-e vagy esetleg nem hiányzik-e, ép-e a szárnya; ezeken kívül fürgének és gyorsmozgásúnak kell lennie; potrohja nem tulvastag és testét finom szőrözettel borítja-e?

A méhek szaporodását, illetve népesedését figyelemmel kísérjük, gondoskodunk arról, hogy a méheknek mindig kellő helyet biztosítsunk s az anyának megfelelő üres lépek álljanak rendelkezésére a pete lerakására. A kaptár bővítésnél úgy az üres kiépített, mint a műlépes keretet a mézes kereteken belül, a fiasításos keret mellé tesszük, de nem két fiasításos keret közé; mint azt sokan ajánlják. A fiasításnak mindig tömören egymás mellett kell lennie, mert ha egymástól szétválasztjuk s az idő hirtelen lehül, a méhek összéb vonulnak, a fiasítást takaratlanul hagyják, a fiasítás meghül (elhal) és káros következményei lehetnek.

Az egyik legfőbb teendőnk közé tartozik, hogy méhcsaládaink a fő-

Sirolin
"Roche"

orvosilag ajánlva a légzőszervek mindegyikében megbetegedése ellen

tüdőbetegségek,
gégehurut,
szamárhurut,
gyermekek görvélkórja ellen.

Kapható minden gyógyszerárban
Egy üveg ára 4 korona

mézőidény beálltáig kellő népesek legyenek. Szóval úgy a költő, mint a mézőrt teljesen elfoglalják a méhek. Azokat a méhcsaládokat, amelyek közül nem fejlődnek: erős, népes törzsektől elvett fiasításos kerettel vagy helycsere által segítyezzük, vagy pedig a gyengéket egyesítjük.

Az erős törzsektől elvett s a gyenge törzseknek adott fiasításos keretnek egyszerre egynek egy keretnél több nem lehet, sőt a fiasítás is teljesen befedettnek és a kikeléshez közelállónak, illetve érett fiasításnak kell lennie, mert különben nem helyesen járunk el, munkánkkal több kárt teszünk, mint hasznót.

A méhekkel mindennemű munkát csak akkor végezzünk és azt, a melylyel tisztába vagyunk, hogy tényleg miféle munkát és azt miért végezzük.

Minden ok nélkül csak kiszedegetni a kereteket és rajtuk bámulni vagy pedig gyönyörködni, igen drága mulatság:

A méhek nem színesek, hogy előadásaiikkal a méhészt örvendeztessék vagy pedig háztartásban kontárkodják; az ilyen és ehhez hasonló eljárásokat keményen megboszulják. Az így járt méhészek aztán rendesen azzal vigasztalják magukat, hogy nekik nem volt a méhekhez szerencséjük...

A kaptárakból a téli takarót ne távolítsuk el, a míg a méhek terjedése ki nem szorítja, mert mind addig szükséges a kellő meleg fenntartására.

A tavaszi rossz időjárás a méheket fejlődésükben nagyon hátráltatta. Azt hiszem májusban a rajokkal nem lesz dolgunk, csak ezután legyen kedvező idő; pótolva lesz minden mulasztás. Ha azonban mi mulasztunk, annak pótlására nem számíthatunk.

A szalma vagy vesszőkasokba miután azok építményei ingatlanok, nagyon kevés tenni valónk van. Azonban itt is tudomásunk kell legyen, hogy van-e anyja és milyen petéző, a melyről könnyen tudomást szerezhetünk, ha a kast óvatosan felfordítjuk, a méheket vissza füstöljük, a lépeket széthúzva, ha tömör fiasítást látunk, biztosak lehetünk, hogy az anya rendben van.

Székelyzsombor, 1914. május 5-én
Ambrus András,
méhész.

Szerk. üzenetek.

G. S. Karlsbad. A küldött érdekes levelet köszönjük. Szíves üdvözlét hasonlóval viszonzunk.

B. B. Budapest. Megtisztelő felhívására mai lapunk a válasz. Székely testvéri üdvözlét!

Nyomtatta és kiadja **BETEGH PÁL**
könyvnyomtató int. Székelyudvarhelyt.

MAGYAR FÖLDRAJZI INTÉZET

VILÁGATLASSZA

SZERKESZTIK:

KOGUTOWICZ KÁROLY Dr és LITKE AURÉL Dr.

130 térképlapja 100 fő és 210 melléktérképet tartalmaz, névjegyzéke pedig több, mint 130,000 helynevet. o o

E mű 16 füzetben lesz teljes, melyek havonta jelennek meg s 8-8 térképet tartalmaznak. o o o o o o o

Az egyedüli magyar nagy kézi atlasz,
mely a művelt közönség minden ilyen atlással szemben
támasztható igényét kielégíti.

Ára a 16 füzetnek illusztrált és értékes szöveggel . . . korona 50—
a füzetekhez való diszes félbörnyűtőtoknak " 10—
Megrendelhető a diszes félbörnyűtő kiadás is (megjelenik 1914. októberben) " 60—

Három koronás havi részletfizetésre is kapható. Bővebb felvilágosítást, prospektust, mintalapokat stb. küldenek a könyvkereskedők vagy a kiadó Magyar Földrajzi Intézet Részvénytársaság Budapest, V. Rudolf-tér (Margithid, pesti hídfő.)

Székely művek.

1. A csiki székely krónikáról.

Két hasonmással és alaprajzzal; ára 1 K 20 fillér.

2. VERGÖDÉS.

(A székely fiu-leány törvény és Dr Karácsony János); ára 30 fillér.

3. A Cs. Jósá-család története.

Képekkel, hasonmásokkal és leszármazási táblákkal; ára 20 K. (Ez a munka kézirat gyanánt szolgál, könyvpiacra nem kerül. Mivel azonban számos székely családról tartalmaz adatokat, az érdekelt családok érdeklődő tagjai részére néhány példányt rendelkezésre bocsát a szerző.)

4. Felelet. Dr Szádeczky Lajos egyetemi tanár úrnak „Még egyszer a csiki székely krónikáról” c. ak. székf. felolv.; ára 1 K

5. Adalékok a székelyek régi történetéhez,

ára 1 K 60 f.

A felsorolt műveket írta:

JÓSA JÁNOS

áll. főgimn. tanár Szamosújvárt, hol azok beszerezhetők.

Unitárius Konfirmációi Em-lékkönyv képekkel.

Irta: Demeter Dénes pap. Kapható a Székelyország kiadóhivatalában Székelyudvarhelyt.

Újságpapíros kiló számra

(nagyobb vételvel kedvezményes ár) olcsón kapható a „Székelyország” kiadóhivatalában Székelyudvarhelyt, Kossuth-u. 31. sz.

NEMESEK

UDVARHELYVARMEGYE NEMES CSALÁDJAI.

Szerkesztette: **Pálmay József**
családtörténetíró Marosvásárhely.
Magyarország Cimeres Könyvének
ügyvezető szerkesztője. Ára füzve
16 K. Kapható: **Betegh Pál**
könyvkiadónál Székelyudvarhelyt.
E diszesen kiállított, családi cimerekkel és illusztrált mű, igen
becses és történelmi adatokat
foglalt magában.

1848 eredeti angol, francia és amerikai toaletti modell közül a **BUDAPESTI BAZÁR** egy é folyamában előfizetési ára: negyedévre 250 korona. Ingyen mutatóvényszámot küld a „Budapesti Bazár” Budapest, VIII. Baross utca 22. (Bpesti Bazár-ház.)

Ingnyon
ADUNK
HASZNÁLATRA
MŰVÉSZI KIVITELŰ TŰZ ÉS
BETÖRÉSMENTES, ÚJ PÁNCÉL
TAKAREKPERSELYT
BÁRKINEK.

Trjon
PESTMEGYEI
TAKAREKPÉNZTÁR
BUDAPEST, IV. Kötő-utca 8.

Imakönyvek

igen nagy választékban olcsó árak mellett kaphatók
római kath. és ref. hívők számára
a „Székelyország” kiadóhivatalában

Követeljük

minden kávéházban, vendéglőben, olvasó- és társaskörben a

Üzletmegnyitási jelentés.

Van szerencsénk a n. é. közönséget ezúton is értesíteni, hogy 1914. évi március 1-én

Székelyudvarhelyt,
Kossuth-utca 2-ik szám alatt a
o Flórián Bogdán házában o

ÜZLETHELYISÉGET

nyitottunk. o o o Ez alkalommal kérjük, hogy

Eredeti Singer varrógépekben

tűkben, olajban, fonalakban és selyemben mutatkozó szükségletének fedezése végett hozzánk fordulni szíveskedjék. Kiváló tisztelettel:

Singer Co. varrógép rész. társ.
Székelyudvarhely

„Székelyország”-ot.

Javításmentes lefőfedések és falburkolások

Eternit

PALABOL

Eternit-Művek
HAT/CHER/AL/OS
BUDAPEST
VI. ANDRÁSSY-UT. 33.
GYÁR: NYERGESÚJFALU

KERJEN
MINTÁT ÉS ÁRJEGYZÉKET.

Elárusító: RIEMER K. GUSZTÁV, SZÉKELYUDVARHELYT

Kiadó lakás

Székelyudvarhelyt a
Füredi u. 3. sz. külön udvaron. Tulajdonos: Székely Zsigmond Kossuth-u. 130. szám alatt.

Téli szalámi 1 kgr. 3 k 40 f
Hol?!

Gáspár Testvéreknél
Székelyudvarhelyt

Tanító vagy? Akkor használd a
Módszeres Szépirási Irkát, melyeket a székelyudvarhelyi tanítók szerkesztettek. Eladási árából 10,00 a Tanítók Otthonát illeti. Hét féle mintában 2 és 4 fillér darabja. Páratlanul finom a papírosa, célszerű a beosztása. Kapható Betegh Pál kiadónál Székelyudvarhelyt.

Héjasfalva—Székelyudvarhelyi Helyi Érdeki Vasut (Székely Vasut)
Részvénytársaság.

54—1914. szám.

Meghívó

a „Héjasfalva—Székelyudvarhelyi Helyi Érdeki (Székely Vasut) Részvénytársaság”-nak 1914. évi május hó 18-án (tizenhatalcadikán), hétfőn délelőtt 11 órakor Budapesten, II., Szilágyi Dezső-tér 1. szám alatt (II. emelet) tartandó

rendes közgyűlésére.

Napirend:

1. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság jelentése és az 1913. év mérleg végleges megállapítása.
 2. Határozat a tiszta nyereség hovaforrása iránt.
 3. Határozat az igazgatóság és felügyelő-bizottság részére adandó felmentvény tárgyában.
 4. Határozat a beruházási tartalékalapnak igénybevétele tekintetében.
 5. Az igazgatóság megválasztása három évre.
 6. Az igazgatóság, végrehajtó-bizottság és felügyelő-bizottság évi javadalmazásának megállapítása egy évre.
- Budapest, 1914. évi április hó 29-én.

Az igazgatóság.

Kivonat az alapszabályokból: Minden letett részvény egy szavazatra jogosít, de 100 szavazatnál több nem gyakorolható.

Aki szavazati jogát gyakorolni kívánja, köteles részvényeit a le nem járt szelvényekkel együtt Budapesten: a „Magyar Általános Hitelbank”-nál (V., József-tér 2. sz.), vagy Székelyudvarhelyen: az Udvarhelymegye értékeit kezelő pénztárnál, vagy M. Frankfurban: a „Dresdner Bank”-nál legkésőbb 3 (három) nappal a közgyűlés megtartása előtt letenni.

Az államkincstár ezen kötelezettség alól fel van mentve.

Ne feledje el,

hogy hirdetések gondos át-
olvasása önnek valószínűleg

hasznára lesz.

Aki a „Székelyország”-ban hirdet, annak sikere van. Hirdetés szövegezésében szívesen segítünk. Hirdetőnkkel történő megrendeléseinek és bevásárlásainak — saját érdekében — a „Székelyország”-ot felemlíteni szíveskedjék.

BUTOR.

Aki jó és tartós butort akar vásárolni, az forduljon hozzám BALÁZS KÁROLY butor kereskedőhöz, hol raktáron vannak remek kivitelű kőris, cseresznye, tölgy, szil és diófa háló szobák és ebédlőberendezések vas- és rézbutorok, márvány mosdók és felszerelések. Saját műhelyemben készülő izléses és tartós kárpitos áruk, szalon és angol bőrgarnitúrák és esztérgályos áruk. Minden munka jótállás és szigorú felügyelet mellett készül! A helybeli ipar érdekében szíves pártfogást kér.

Balázs Károly

asztalos, esztérgályos, kárpitos és butorkereskedő.

MEGHÍVÁS.

Az 1898. XXIII. t.-c. alapján alakult Országos Központi Hitelszövetkezet kötelékébe tartozó „Székelyudvarhelyi Hitelszövetkezet”, mint az Országos Központi Hitelszövetkezet tagja, 1914. évi május hó 17-én d. u. 3 órakor a Hitelszövetkezet helyiségében

RENDES KÖZGYŰLÉST

tart, melyre a tagok az alapszabályok 37. §-a értelmében meghívottak. Ha erre a napra határozat-képes számban a tagok nem jelennek meg — 1914. június 1-én d. u. 3 órakor új közgyűlés fog tartatni, mely az alapszabály 40. §-a értelmében a megjelent tagok számára való tekintet nélkül fog érvényes határozatot hozni.

Napirend.

1. Mult évi üzleteredményről szóló jelentések tárgyalása.
2. Zárószámok megvizsgálása és a felmentvény megadása.
3. Mérleg megállapítása.
4. Tiszta jövedelemlről való rendelkezés.
5. Az igazgatóság 3 tagjának választása.
6. Felügyelő-bizottság 1 tagjának választása.
7. Netaláni indítványok.

1913. évi december hó 31-én a tagok száma 604, üzletrészeinek száma pedig 683 volt; az év folyamán belépett 9 tag 9 üzletrésszel, kilépett 14 tag 14 üzletrésszel, tehát marad az 1913. év végén 599 tag 678 üzletrésszel.

A felügyelő-bizottság által megvizsgált évi mérleg a szövetkezet helyiségében kifüggesztett és mindenki által megtekinthető.

Kelt Székelyudvarhely, 1914. április hó 24.

Az igazgatóság.